

HT. Thích Thích n Hoa

A. MỞ ĐẦU

Sau khi quy y Tam Bô rồi, người Phật tử tại gia phải sống đúng theo quy luật mà đức Phật đã dạy ra, để tiến bước trên đường Đạo. Quy luật này là Ngũ Giới. Người theo Đạo Nho không thể theo Tam Cầm ng mà bỏ Ngũ Thủ ng, thì người Đạo Phật cũng không thể bỏ Tam Quy mà không trì Ngũ Giới.

Người phát tâm quy y Tam Bô là đã bước chân lên bậc thang giải thoát, nhưng nếu không giữ năm giới là bậc bước mà tụt dốc xuống rồi dẫm ng lầy, không thể tiến đến giải thoát thật sự được.

Năm giới này không những đưa người môn sinh trên đường giải thoát, mà còn đem lại trật tự, an vui, hòa bình cho gia đình, quốc gia, xã hội nữa, Ngũ Giới chính là giải pháp mà đức Phật dạy cho cá nhân và đoàn thể, chính là ông thầy ngăn ngừa chúng ta làm điều xấu ng bậy trong thời mạt pháp. Vì thế, đức Phật Thích Ca đã có lời di chúc khải thị t sau đây trước khi Ngài nhập Niết Bàn:

"Sau khi ta diệt độ, các người tu hành phải tôn kính giới luật làm thầy; nếu cho ta còn tại thế dạy dỗ các người mọi ngàn đời đi nữa, ta cũng không thêm điều gì ngoài giới luật".

Giới luật Phật dạy thì rất nhiều, vì cần phải áp dụng cho nhiều hạng người tu hành: Tỳ Kheo, Tỳ Kheo Ni, Sa Di, Sa Di Ni. Riêng đối với hàng Phật tử tại gia, thì chỉ có năm giới mà thôi. Nhưng nếu giữ được năm giới này thì lợi ích cho mình, cho người không xiết kể.

B. CHÁNH ĐỀ

I. ĐỀ NGHĨA

kháng mãnh liệt, sẽ đau đớn cùng cực cả chúng, bằng những tiếng kêu gào, những cái giãy giụa thoát chết! Theo lẽ công bình, nếu u ta không muốn ai làm cho ta, thì cũng đừng làm cho người khác hay loài khác. Phép dạy: "Ai ai cũng sẽ gặp cơn đau, ai ai cũng sẽ chết. Vì vậy nên lấy lòng mình suy lòng người, chết giết, chết báo oán giết!".

b) Tôn trọng Phép tánh bình đẳng. Chúng sanh mỗi loài tùy thân hình khác nhau, mà vẫn đều có Phép tánh. Phép tánh đã bình đẳng thì không thể vì mỗi lý do gì để nói rằng Phép tánh người có giá trị hơn vật, giai cấp này, màu da này có giá trị hơn giai cấp kia, màu da kia. Sát hại mỗi sanh vật là sát hại Phép tánh.

c) Nuôi dưỡng lòng từ bi. Lòng từ bi của Đức Phật xem mỗi loài như con, nên Ngài không dạy cho Đức Phật Ngài sát hại sanh vật, bắt cóc trong trường hợp nào. Bởi vì đem tâm giết hại sanh mạng là lòng đức ác đã cực thịnh, tâm từ bi bóp chết. Nhưng tâm vô cực giết mỗi con vật, tính báo oán không kém giết mỗi con người. Nhưng tâm làm cho khác hay vật khác phải giãy giụa, rên siết, quặn quặn trong máu đào, trong lửa nóng trước khi trút hơi thở cuối cùng, là từ giết lòng từ bi của mình, là bóp chết cái mầm thiện nguyện rất quý báu trong tâm hồn chúng ta. Như thế, khó mà tu hành để thành chánh quả được. Đức Khổng Tử có dạy: "Văn kẻ thanh tịnh như nước kiết, kiết nước, kiết nước như nước kiết". (Nghe tiếng kêu la của con vật, không nên ăn thịt nó; thấy nó sống, không đành thấy nó chết). Như vậy, người có tâm từ bi hay lòng nhân đâu không nên sát hại người hay vật.

d) Tránh nhân quả báo oán thù. Khi ta giết một người hay một con vật thì sẽ oán hận của họ tràn trề khó dập tắt được. Bởi vì cô thù, vì yêu sẽ nên báo ta giết hại. Trong khi vậy, họ ôm lòng căm hận, chờ gặp dịp báo thù lại. Có thế, mỗi ngày ta đều gieo căm hận cho người và vật, tích lũy lâu ngày, khi oán gia ỷ to hơn sức ta, chờ ng ta sẽ báo nó sát hại lại. Càng tạo nghiệp sát, càng lao mình vào vòng đau khổ. Phép dạy: "Người thiện nguyện sanh tâm sát hại, càng tăng trường nghiệp khổ, mãi xoay vần trong sanh tử, không có ngày ra khỏi" (Kinh Lăng Già).

Lợi ích của sự không giết hại

Vì những lý do trên, Đức Phật cấm Phật tử giết hại. Không giết hại, sẽ có những điều lợi sau đây:

a) Vô phàm ng dấn cá nhân. Mỗi người không tàn nhẫn sát nhân, hại vật, không đức ác làm đổ máu, không lột da, xé thịt, chặt đầu, chặt cổ, thì trong lòng không báo thù, hại hận, thân tâm

đồng c nhàn, th th i, gi c ng đ c an lành, nét m t đ c hi n hòa, trong sáng.

b) V ph ng di n xã h i. N u t t c nhàn lo i trên th gi i này đ u gi đung gi i th nh t c a Ph t đ y đây, thì chi n tranh s không có, mà các nghi p sanh t luân h i cũng đ c gi thoát. Cho nên T x a có đ y:

Nh t thi t chúng sanh vô sát nghi p,

Th p ph ng hà x đ ng đao binh,

Gia gia, h h đ ng tu thi n,

Thiên ha* à s u b t thái bình.

Nghĩa là:

H t th y chúng sanh không nghi p gi t,

M i ph ng nào có n i đao binh,

M i nhà, m i ch n đ u tu thi n,

Lo gì thiên h ch ng thái bình.

Hội nghi: Vợ biết giỗ t là t o nhân kh, nhng ng i t gia còn ăn m, còn làm công kia vi c n, thì tránh sao kh i ph m gi i sát. ở đây không b t bu c chúng ta ph i gi tri t đ nh th, ch c n gi ph n quan tr ng là không gi t ng i, và các con v t l n nh: trâu, bò, ng a, chó, heo...

Còn nhi u con v t nh, n u tránh gi t đ c bao nhiêu thì quý b y nhiêu. Chúng ta nên đi t t thì ch c ch n h n. Nh t là không nên gi t h i sinh v t m t cách vô lý, gi t đ th a lòng thích gi t.

Trong khi gi gi i sát, chúng ta nên đ phòng hai đ u sau:

a) Không nên đ cho ác ý sanh kh i. Gi t m t con v t l n mà vì vô ý hay vì t v, thì cái qu c a nó còn nh h n là gi t m t con chu n chu n v i cái ác ý mu n gi t cho vui tay.

b) Nên tránh s huân t p trong hoàn c nh gi t h i: Nhng đ a tr bé lên 3, lên 5 ra sân g p chu n chu n, b m b m ch p b t r i ng t cánh, r t đ u, n u cha m th y mà không la r y; đ n 12, 13 tu i, chúng s m ná, giàn thun b t chim, đ n 20, 25 tu i, chúng đâm h ng heo, gi t chó, v n không b ng n c m thì sau này, quen v i tánh hung b o, trong c n gi n đ, chúng có th gi t ng i không g m tay. V y không nhng chúng ta không nên đ t do cho con cái quen v i s gi t h i sinh v t, mà cũng không nên cho chúng m c kích nhng c nh chém gi t các r p chi u bóng hay gi a đ i.

2. Không đ c tr m c p

Ai cũng bi t tr m c p là l y nhng v t thu c quy n s h u c a ng i, mà không có s ng thu n, hay c ng ép ng i ta ng thu n b ng võ l c hay quy n hành. Nhng v t quý giá nh nhà c a, ru ng v n, ti n b c, ng c ngà...cho đ n v t hèn m n nh lá tr u, trái t v.v...ng i ta không cho mà mình c l y đ u là tr m c p.

Tr m c p có nhi u hình th c: m nh bè đ ng gi t ngang c a ng i là ăn c p; c y th quy n làm ti n k y u là k ăn c p; b t ch t ng i ta trong lúc túng thi u đ cho vay n ng i, c m bán v i giá r m t là ăn c p; tích tr đ u c đ bán giá ch đen là ăn c p. Dùng m u

mở o rình rập, lén lút lấy của người là ăn trộm; cần non, đóng thiêu, trốn xâu, lén thu, mở n của người ta mà không tìm cách trả lại cũng là ăn trộm. Có thể nói tóm tắt câu là: bất cứ hình thức nào, do lòng gian tham lấy của người bất chính đều là trộm cắp.

Nếu vì nghèo nàn túng thiếu, vì ốm con đau, thiếu gạo thiếu thuốc, nên phải buôn lòng gian xảo, thì tôi còn đồng cảm; nhưng đã giàu có, ăn sung mặc sướng, lên xe xuống ngựa mà còn lòng ganh ghét người lấy của, cướp công, đồng sướng mà tìm cách vu khống giết trên mặt hội đồng mà tìm cách kẻ nghèo đói, thì tôi ác thật không!

Vì lý do gì Phải tố cáo trộm cắp?

Phải tố cáo trộm cắp vì những lý do sau đây:

a) *Tôn trọng sự công bằng:* Chúng ta không muốn ai lấy của mình, thì sao mình lại chăm chăm muốn đồ của người? Quyên sự hiểu cá nhân của ta, ta biết tôn trọng, thì tôi sao ta lại chà đạp lên quyên sự hiểu của người? Làm như thế là trái lẽ công bằng. Một xã hội mà thiếu công bằng thì không thể tồn tại lâu dài được.

b) *Tôn trọng sự bình đẳng.* Mọi người đều có Phải tánh như nhau, thì sao ta lại muốn làm khác người khác để ta được sung sướng? Thì sao ta lại muốn hưởng những đặc ân bất chính trong khi ta cũng chỉ là một con người như bao nhiêu con người khác?

c) *Nuôi dưỡng lòng từ bi.* Một khi vô ý đánh mất vật gì hay mất sự tiện, ta dầu dầu buồn khổ, ăn không ngon, ngủ không yên, thì sao ta lại nổi tâm lấy của người để cho người phải khóc than, đau khổ vì ta? Người ta thường nói: "Tiền tài là huy diệt mệnh". Như vậy, kẻ cướp đồ của người tức là cướp đồ tước máu người, sát hại sinh mạng người vậy. Cho những người không có lòng thương người, tán tận lòng tâm mà làm những việc đen tối như vậy. Còn ta, đã là Phải tử, đang cố gắng nuôi dưỡng lòng từ bi, ta không thể trộm cắp của ai được.

d) *Tránh nghiệp báo oán thù.* Trong xã hội có tục chửi, tôn trọng lẽ công bằng, thì tôi trộm cắp bao giờ cũng bị trừng trị. Ăn trộm thì bị đưa ra tòa án tiểu hình, ăn cướp thì đưa ra tòa án đại hình. Khi chửi bới, kẻ trộm cắp phải tìm trăm phương ngàn kế để trốn tránh, sống chui

rúc trong bóng tối. Khi bẻ bẻt, ngườ i tr m c p ph i bẻ trói bu c, tra kh o, ng i tù, nh t khám. Ph n mình đã c c thân kh trí, l i cho gia đình mình, cha m , v con cũng bu n r u, x u h , và m t h t c hy v ng t ng lại.

Nh ng n u lu t pháp th gian không tr ng tr , thì ngườ i tr m c p không thoát kh i lu t nhân qu nghi p báo. Tr m c p c a ngườ i thì s b ngườ i tr m c p i, gây bao thù oán kh đau. Ph t d y: "Ngườ i tham luy n s c tài không ch u r i b , cũng nh đ a bé luy n ti c m t chút m t dính trên l i dao, thè l i li m, ph i b m t cái h a đ t l i" (Kinh T Th p Nh Ch ng). Chính th , vì tham ti n c a, l m ngườ i đã t gieo mình vào khám đ ng, vào đ a ng c. Chúng ta hãy l ng nghe bài k c nh t nh c a vua Tr n Thái Tông:

T c bích xuyên t ng ý b t h ,

Thiên ban bách k , kh vịnh c u;

Kim sanh c u đ c tha nh n v t,

B t giác chung thiên th mã ng u.

D ch:

Khoét vách xoi t ng chí nh ng đầu,

Ngàn m u trăm k lu ng tham c u;

C a ng i d u có đ i nay đ c,

Đ i khác luôn luôn k i p ng a trâu.

Vì nh ng lý do trên, nên đ c Ph t c m Đ t tr m c p.

L i ích c a s không tr m c p

a) *V ph ng di n cá nhân.* Ng i không gian tham thì đ i s ng hi n t i đ c an n, không b đòi h i, giam c m, tù t i, đi đâu cũng đ c ng i khác tin c y, giao phó cho mình nh ng đ a v quan tr ng. Ng i không gian tham thì đ i sau đ c h ng ph c báu giàu sang, an vui, và con cháu nhi u đ i cũng nh th a h ng âm ch t c a ông bà, cha m mà đ c vinh hi n.

b) *V ph ng di n đoàn th .* N u m t ngày nào trong xã h i không ai có tâm gian tham, tr m c p thì nhà không c n đóng c a, c a kh i gi gìn, v t đánh r i không m t, th t không còn gì sung s ng h n! Ng i ta kh b i không có c a, nh ng k có c a nhi u cũng v n kh , vì ph i lo gi gìn. Ng i không tr m c p t c là đã âm th m ban cho ng i khác s an n r i.

Nhà Nho có câu: "Nh n phi nghĩa b t giao, v t phi nghĩa b t th ". Hu ng chúng ta là Ph t t l i đi tr m c p hay sao?.

3. Không đ c tà dâm

Tà dâm t c là mu n nói v s dâm đ c phi l phi pháp. Lu t đ y ng i xu t gia ly t c ph i đ t h n dâm đ c, còn ng i t i gia thì không đ c tà đ c. Khi v ch ng có c i h i đ l g i là chánh; ngoài ra, lén lút lang ch làm vi c phi pháp g i là tà. Nh ng n u v ch ng chánh th c đi n a, mà ăn n m không ph i ch , g n gửi nhau không ch ng m c thì cũng thu c v tà dâm c . Đó là nói v m t thô thi n. Nói m t cách vi t h n, thì phạm nh ng s phóng tâm đ m s c, nghĩ ng i b t chánh, ch i b i l l i, cũng thu c v tà dâm c .

Ph t c m tà dâm vì nh ng lý do sau đây

a) *Tôn trọng sự công bình*. Mọi người ai cũng muốn gia đình mình đầm ấm yên vui, vợ con mình đoan chánh, thì sao lại đi phá hoại gia cang, làm nhọc nhằn tông môn người, đưa vợ con người vào con đường tăm tối.

b) *Bỏ vợ hiền phúc gia đình*. Không gì đau khổ, đen tối hơn, khi mất gia đình mà người chỉ nghĩ họ có vợ có chồng riêng biệt, tà侈. Hiền phúc đâu còn, khi chồng vợ không tin nhau! Khi mất gia đình lâm vào cảnh ỷ, thì con cái sợ xấu hổ, bê tha, cô cút, bà con không đoái hoài đến, sự nghiệp tan tành, làng xóm chê bai, danh giá hoen ố. Điếu kiêu thì tự ý đồ gì vợ hiền hiền phúc gia đình chính là lòng chung thủy của hai vợ chồng. Người ta thường nói: "Thuận vợ thuận chồng, tát biển đông cũng cạn". Vì sự tà tâm của một trong hai người nên đường mà trong gia đình thường xảy ra những sự ghen tị, cãi vã, đánh đập có khi đến gây án mạng. Có khi, đố kỵ thù, người ta thường thấy xảy ra cái cảnh "ông ăn chè, bà ăn nem". Một người chỉ nghĩ đã tâm dò ngó vợ con người, thì chính vợ con họ cũng lăm le vạch rào sang nhà kẻ khác rồi. Họ phá hoại phúc gia đình người, thì chính họ hiền phúc gia đình họ cũng đã tan rã rồi.

Cho nên cấm tà dâm là một điều kiện cần thiết để xây dựng họ hiền phúc cho gia đình mình và gia đình người.

c) *Tránh oán thù và quỵ báo xấu xa*. Phật dạy: "Người ôm lòng ái dục cũng như kẻ cầm đuốc đi ngược gió, quyệt bỏng nên cháy tay" (Kinh Tạp Thí Hộ Luận). Thấy vậy, người ta có tâm xấu xa đem mê sục dục, không sợ thì chớ quyệt bỏng họ: nếu không tan nhà mất nóc, thì cũng gây chân mắt mất người bởi mũi súng, ngón gươm. Xưa nay những kẻ quỵ thối khi đến tối do sự đem mê sục dục gây ra không thiếu gì; chúng ta chỉ cần nhìn những chàng sách lược hay chồng báo hại hàng ngày, sự thấy nhan nhản trong mặt trăng, mặt trời.

Trong các sự oán thù, không có sự oán thù nào mãnh liệt bằng sự oán thù do sự lãa dâm phạm phạm và tình ái gây ra. Các cuộc án mạng xảy ra hàng ngày, phần lớn là kẻ thù của tà dâm.

Lợi ích của sự không tà dâm

Vì thế nên sự giữ gìn cấm tà dâm sẽ có những lợi ích sau đây:

a) Với *phong độ cá nhân*. Kinh Thập Thi nói: "Người thi gian không tà hạnh thì đức hạnh ngời lên như sau:

- Sáu căn (tai, mắt, mũi, lưỡi, thân, ý) đều được vẹn toàn.
- Trọn vẹn đức hạnh kính trọng.
- Đoan trọng hột cội phẩm lỵ khuỵu nhiu.
- Cuộc tình duyên trọn vẹn không ai dám xâm phạm".

b) Với *phong độ đoàn thể*. Trong xã hội mà ai cũng không tà hạnh, thì gia đình được yên vui hạnh phúc, nghề nghiệp *thôn dã luân biến lý sự tiêu tan, nghề nghiệp thù hiềm, chém giết không xảy ra nữa; con cái được mạnh khỏe, nâng niu, xã hội sự công minh.

Nói tóm lại, cõi Ta Bà ô trọc, đau khổ này sẽ biến thành thế giới thanh tịnh, an vui.

4. Không được nói sai sự thật

Nói sai sự thật có 4 cách: Nói dối, nói thêu dệt, nói lỵ hai chiu, nói lỵ hung ác.

a) *Nói dối hay nói láo*, là nói không thật, chuyện có nói không, chuyện không nói có; vì cội phải nói trái, vì trái nói phải; đi u nghe nói không nghe, đi u không nghe nói nghe; hoặc giở trộm cội mọt khen dúi, sau lỵ ng chệ mọt; hay khi a thì dúi u ngọt thòm tho, khi ghét thì lỵ dúi ng cay chua chất. Tóm lại, ý nghĩa lỵ nói vì cội làm trộm cội sau mâu thuẫn, trên dúi khác nhau, trong ngoài bất nhất, dúi thu cội nói dúi cội.

b) *Nói thêu dệt*, là vì cội ít xích cho nhiu, làm cho người nghe nói sâu hèn; là trau tria lỵ nói, chuốt ngót giở ng hay, lên hời xu ng giở ng cho êm tai mát dúi dúi cảm dúi người nghe, làm cho người say mê dúi m nhiu; cũng có khi là nói biếm, nói bâm, nói châm, nói chích làm cho người nghe phải khỉ s. Tóm lại, bao nhiêu lỵ nói không đúng nghĩa chân thật, thêm bớt, cho dúi n vẫn chội ng phù phiếm, bóng bẩy làm cho kẻ nghe phải lơ n tâm, sanh phẩm n não, dúi gúi là nói thêu dệt cội.

c) *Nói lộn hai chữ u*, hay nôm na hơn, là nói "đòn xóc nhón hai đũa", nghĩa là đũa này thì vĩa vĩa bên này đũa nói xĩa bên kia, đũa bên kia thì vĩa vĩa bên này đũa nói xĩa bên này, làm cho bên bẻ đang thân nhau trở lộn chĩa nhau, khiến ngẫm nghĩ nghĩa chĩa đũa, oán thù nhau.

d) *Nói lộn hung ác*, là nói nhảm nhí thô tục, cộc cằn, chửi rủa, làm cho người nghe phải đau khổ, buồn rầu, sợ hãi.

Vì sao Phật cấm nói sai sự thật?

Phật cấm nói sai sự thật vì những lý do sau đây:

a) *Tôn trọng sự thật*. Đức Phật là đức nhân vật; người tu theo đức Phật phải tôn trọng sự thật. Người quen *cãi dãi trá, không thật tìm sự thật thì khó có thể chứng quả được. Chúng ta đang sống trong vòng thế gian, công việc chính của người tu hành là cố gắng phá tan vòng thế gian để thấy được bản nguyên; nếu không làm được như thế mà trái lại còn chứng chót thêm cái vòng thế gian thì người vi phạm sự thật là phản nhân, thì thật là vô cùng trái đạo.

b) *Nuôi dưỡng lòng từ bi*. Cái đức tính chính của sự dãi trá là lòng ích kỷ, ác đức, muốn hại người để thỏa lòng dục vọng đen tối của mình. Người bị lừa dối, phiền khổ đau khổ vì mình, có khi phải mất thù vãng oán, có khi phải tan gia bại sản. Người tu hành mà làm như thế là đã tán tận lòng tâm, đã bóp chết tình thương trong lòng họ rồi. Một khi lòng từ bi không có nữa, nghĩa là cái đức tính chính đã mất, thì sự tu hành chỉ còn là giả dối, lừa bịp người, và tất nhiên không bao giờ có kết quả tốt.

c) *Bỏ đi sự trung tín trong xã hội*. Trong một gia đình, một đoàn thể, một xã hội mà không ai tin ai, thì mọi công việc đều như đổ nỏ nỏ đầu thụt bãi. Trong đạo Nho, một trong 5 đức tánh căn bản là lòng tin. "Nhân vô tín bất lập", đó là lý do của Khổng Tử. Hạnh phúc gia đình và xã hội không thể có được trong sự dãi trá nghi ngờ, đổ vỡ.

d) *Tránh nghiệp báo khổ đau*. Lẽ nói tuy không phải là lời khuyên, nhưng nó nguy hiểm hơn lời khuyên.

kiếm, vì nó có hai mũi nhọn, một mũi đâm vào người khác và một mũi đâm vào chính người xui xẻo nó. Ai ai cũng quên câu truyện thỏ ng bé chần chừ muộn đánh lừa hàng xóm, bằng cách là "Lừa! Lừa!", nhưng nó chỉ phớt nh người mất lòng; rồi sau, nhà nó cháy thối, mặc dù nó kêu la thét thét cũng không ai thêm đũa chũa nữa. Đây, người dốt trá chửi gây tai họa cho mình. Do đó, Phút dốt: "Phũ sĩ xui thối phớt nh kẻ u trung, sẽ dĩ trảm thân do kẻ ác ngôn", nghĩa là: Phàm kẻ dốt, kẻ búa bén nằm sấp trong miệng, sẽ dĩ trảm chém mình là do kẻ nói ác. Đã đành nói ly gián, nói xuyên tạc là đũa hời người, nhưng khi đã làm hời người thì thối nào người cũng hời kẻ mình. "Ác lai ác báo" là thế. Để tránh sự thù hận, tránh nghi ngờ, chúng ta không nên dốt trá, điêu ngoa.

Lợi ích của sẽ không dốt trá

a) Với *phong độ cá nhân*. Được người trông nể, tin cậy, không ai oán hận thù hiềm; đi đâu cũng được người chung quanh dành cho một đũa và thân tín, niềm nở đón tiếp. Trong nghi ngờ làm ăn, người chân thối được nhiều thân chủ, và được giao phó cho nhiều trách vụ báu.

b) Với *phong độ đoàn thể*. Gia đình và xã hội được đoàn thể trong sự tin cậy. Mọi công việc chung được xúc tiến có kết quả tốt. Được bảo vệ yêu, thông cảm nhau hơn.

Hết chớ: Nói dốt là một tai họa lớn lao cho mình và xã hội. Tuy nhiên, cũng có vài trường hợp nên nói dốt. Đó là khi nào vì lòng tốt bi mà phải nói dốt để cứu người hay vật. Nói dốt phạm tội là trong trường hợp do lòng tham, sân làm được cớ thúc đẩy. Người lười, nể do lòng tốt bi thúc đẩy mà phải nói dốt, thì không phạm tội.

5. Không được uống rượu

Tốt cả những thứ có chất men làm say người, hay chất để người dốt không được uống. Chính mình không uống đã đành, mà cũng không được ép nài người khác uống. Ép nài, khuyến khích người khác uống, tội lỗi nặng hơn cả chính mình uống nữa. Lúc lâm bệnh nặng, uống các thuốc không lành, uống y bô phôi dùng rượu hòa vào thuốc, thì tội được dùng. Nhưng trước khi dùng phải bạch cho chúng Tăng biết. Khi hết bệnh, không được tiếp tục uống thuốc có hòa rượu uống nữa.

Vì nhđng lý do gì Phđt cđm uđng rđđ u?

- Phđt cđm uđng rđđ u vì nhđng lý do sau đây:

a) Bđ o toàn hđ t giđng trí tuđ . Rđđ u còn nguy hiđm hđ n thuđ c đđ c. Mđ t chén thuđ c đđ c ta uđng vào chđ t ngay, nhđng chđ chđ t mđ t thân hiđn tđ i, chđ rđđ u uđng vào làm mđ t giđng trí tuđ , phđ i chđ t đđ sđng lđ i vô sđ kiđp. Vì thđ , đđ bđ o toàn hđ t giđng trí tuđ quý báu, Phđt cđm uđng rđđ u.

b) Ngđn ngđ a nhđng nguyên nhđn sanh ra đđ i đđ i. Rđđ u chính nó không phđ i là mđ t tđ i lđ i nhđ sát sanh, trđm cđđ p, tà dđm, nhđng nó có thđ làm nhđn cho nhđng tđ i lđ i kia sanh ra. Khi đđ uđng rđđ u vào say sđ a, thì tđ i nào cũng có thđ phạm đđđ c. Đđđ i đây là mđ t câu chuyđn đđ chđng minh đđđ u đđđ:

Mđ t anh nông phu kia đđng cđy ruđng giđ a đđng, bđng thđ y hiđn ra sđng sđng trđđ c mđ t mình mđ t hung thđn to đđn, kđ đđ , hđm giđ t anh. Anh kinh sđ , khđc lđc đđ xin tha mđng. Vđ hung thđn bđ o:

- Nđ u ngđđđ i làm đđđ c trong ba viđc này thì ta tha chđ t cho: hođ c là giđ t cha ngđđđ i, hođ c là đđđng mđ ngđđđ i hay uđng hđ t lít rđđ u đđ trên bđn nhđ ngđđđ i.

Anh nông phu suy nghĩ mđ t hđ i trđ đđ i:

- Xin Ngđi cho con đđđ c uđng lít rđđ u.

Ác thđn nghe xong, có vđ hđi lòng, rđđ biđn mđ t.

Trđ a hđm đđ y, anh nông phu vđ nhđ, thđ y lít rđđ u mà ông thân mua đđ đđđi khđch, vì nhđ sđp có giđ , anh ta vđđ i vđng chđp đđ y, nđ c cđn mđ t hđ i. Cha anh thđ y đđ a con hđn lđo, nđm gđy xđng

lời đánh mắng con. Ma men đã thối, anh ta không còn biết phải trái, giết gây cớ a cha, đánh ông mất cây chột tọt ! Bà mẹ chửi độn ôm con la làng. Anh ta chửi a hủ cợn giết, đánh mắng túi bụi. Làng xóm chửi lời bới anh độn lên quan vì tội giết cha đánh mắng. Tóm lại anh mắng biết uống rượu là tội nặng nhất trong 3 điều mà hung thủ đã bắt anh làm.

Tóm lại, rượu gây rất nhiều tội lỗi. Sau đây 10 tai hại của rượu mà trong Kinh đã nói đến:

- Cờ a cớ i rồi mắng;
- Tăng trưởng lòng giận hờn;
- Trí tuệ kém dần;
- Sự nghiệp chông chênh;
- Thân tâm nhiễu loạn;
- Thân hay tật bệnh;
- Tâm sân hận bùng nổ, dễ cáu gắt;
- Phẫn nộ dễ tiêu mòn;
- Tuổi thọ giảm bớt;
- Mọi việc chung đưa vào đường ngõ cụt.

Lợi ích của sự cấm rượu

a) Với *phong độ cá nhân*. Người không uống rượu thì tránh được 10 điều hại và 4 lợi trên: không mất tiền của, thân ít bệnh tật, không sinh lòng ác để giết hại, bớt nóng giận, trí tuệ tăng trưởng, tuổi thọ càng cao v.v...

b) Với *phong độ đoàn thể*. Gia đình được yên vui, con cái ít bệnh tật, xã hội được hòa mĩ, nòi giống được hùng cường.

C. KẾT LUẬN

1. Phật tử không giết người không phải là Phật tử

Chúng ta đã thấy công dụng thiệt thục và lợi ích của năm giã i và phụng dưỡng diên cá nhân và đoàn thể. Nếu Tam Quy là nền tảng, thì Ngũ Giã i là 5 nấc thang của người Phật tử tại gia để bước dần lên Thánh quả. Trong bước đầu, người Phật tử nếu có thể phát nguyện n giữ c năm giã i thì càng tốt; nếu vì nhiều sự ràng buộc của thế giới đời c năm giã i thì có thể giữ vài giã i mà mình thấy có thể thực hành được như: không uống rượu, không nói dối. Rồi với sự tinh tấn và Bồ Đề Tâm đồng mãnh, ta tiếp tục phát nguyện n giữ thêm những giã i khác như không trộm cắp, không tà dâm...Nhưng đã phát nguyện n giữ giã i nào thì giữ cho trung kiên, đừng có một bước tiến thì lùi, hai bước thoái lui, dùng dụng như thế mãi thì không bao giờ đi đến đâu cả.

Nếu người Phật tử mà không giữ được giã i nào, thì sao gọi được là Phật tử? Người thế gian, không theo Phật mà còn có thể giữ đúng theo cách như không uống rượu, không nói dối, không trộm cắp *thay, nhưng họ là Phật tử? Ta đến với đạo Phật là vì muốn vượt lên trên đời tục thế gian của thế nhân. Nếu chúng ta vào đạo rồi mà vẫn tiếp tục cuộc đời thế gian của thế nhân, thì đó là chúng ta muốn làm hoen ố đạo, chứ không phải là người ngạo mạn đạo.

Cho nên, người Phật tử phải cố gắng giữ giữ i để cho xứng đáng với danh nghĩa của mình, để đem hạnh phúc đến cho mình và chúng sanh.

2. Người không theo đạo Phật cũng nên giữ giữ i

Năm giã i nói trên không có gì là cao siêu, huyền bí. Đó là bài học công dân thông thường mà bất cứ một xã hội nào, một quốc gia nào muốn phát triển, hùng cường cũng không thể bỏ sót được. Cho nên 5 điều luật này không phải chỉ để áp dụng riêng chỉ giữ i Phật tử, mà còn chung cho tất cả những ai muốn sống một cuộc sống lành mạnh, an vui, có lợi nghĩa và tiến bộ.

Một xã hội mà mọi phận tử đều thực hiện được 5 giã i của mình, thì đó là một xã hội giàu mạnh, văn minh nhất thế giới.

(Trích từ Phật học phổ thông)